

Asunto ensin – asumisyksikkö ja hajasijoitetut asunnot – ratkaisuja asumisen pulmiin

Pinja Marjamäki

RYHMÄTYÖT

- Työskentelyä ryhmässä annetun aiheen parissa n. 20-30min
- Yhteinen purku keskustellen, ajatuksia ja ideoita kuullen ja vaihtaen
- Muistiinpanot yhteisesti jaetuista asumisen pulmien ratkaisemiseksi
- Tavoitteena jakaa arjessa toimivia hyviä käytäntöjä

Pohtikaa ryhmässä annettua teemaa seuraavat näkökulmat huomioiden:

- Asunto Ensin- periaate
- Lupaus: Kukaan ei joudu enää asunnottomaksi
- Itsemääräämisoikeus ja henkilökunnan vallankäyttö
- Huoneenvuokralaki
- Asunto Ensin - laatusuosituksset
- Pohtikaa myös eroavatko asumisyksikön ja hajautetun asumisen käytännöt toisistaan?
- Muistakaa, että pulmiin on monia yksilöllisiä ja luovia ratkaisuja,. Ei ole olemassa yhtä oikeaa vastausta.
- .miettikää yhdessä esimerkkicase, jossa pulma on ratkennut onnistuneesti

RYHMÄTÖIDEN TEEMAT:

- VUOKRAVELKA
- PALOKUORMA
- UHKAAVA JA VÄKIVALTAINEN KÄYTÖS
- KOTIRAUHA
- HAASTAVAT VIERAAT JA OMAISET
- YMPÄRISTÖTYÖ

PALOKUORMA

- Asukas dyykkaa tavaraa asuntoonsa pakonomaisesti. Asunto on täynnä tavaraa, roskaa yms eikä siellä mahdu enää edes kunnolla liikkumaan.
- Miten työskentelet asukkaan kanssa, jotta asuminen onnistuu?

VUOKRAVELKA:

- Asukkaan etuus muuttuu toimeentulotuesta eläkkeeseen ja asukkaalle tulee maksettavaksi jatkossa vuokran omavastuuosuus, jota hän ei ole suostuvainen maksamaan?
- Asukkaalla on kertynyt paljon vuokraelkaa/asumispalvelumaksuvelkaa?
- Miten työskentelet asukkaan kanssa, jotta asuminen onnistuu?

UHKAAVA JA VÄKIVALTAINEN KÄYTÖS

- Asukas käyttäytyy uhkaavasti ja väkivaltaisesti asukastovereita kohtaan ja aiheuttaa pelkoa asukkaissa ja henkilökunnassa.
- Miten työskentelet asukkaan kanssa, jotta asuminen onnistuu?

HAASTAVAT VIERAAT JA OMAISET

- Vieras/omainen aiheuttaa häiriötä asukkaan luona ja yhteisössä
- Vieras asettuu pysyvästi ”taloksi”
- Miten työskentelet asukkaan kanssa, jotta asuminen onnistuu?

KOTIRAUHA

Asukas vetäytyy asuntoonsa ja saattaa mennä päiviä, ettei häntä nähdä. Työntekijöiden on vaikea saada kontaktia asukkaaseen. Asukkaalla jää asiat hoitamatta ja koti on epäsiisti, mutta hän ole halukas ottamaan apua vastaan eikä halua päästää työntekijöitä kotiinsa.

Miten lähdette työskentelemään asukkaan kanssa?

YMPÄRISTÖTYÖ

- Aukkaat ja heidän vieraansa aiheuttavat toistuvasti ongelmia ympäristössä ja pelkoa naapurustossa. Työntekijöille tulee paljon negatiivista palautetta naapureilta.
- Miten lähette asukkaiden kanssa työskentelemään, että asumisyksikkö saa jatkaa toimintaansa nykyisellä paikalla?

VUOKRAVELKA:

Hyviä käytäntöjä pulman ratkaisemiseksi:

- **Keskustelu asukkaan kanssa. Perustellaan ja kerrotaan miksi sekä miten vuokran omavastuuosuus määräytyy. Puhutaan asukkaalle ymmärrettävillä termeillä ja tarpeen vaatiessa havainnollistetaan luovia keinoja käyttäen (Kaaviot).**
- **Kuullaan ja ymmärretään asukkaan turhautuneisuus, mutta yritetään myös löytää hyviä syitä vuokranmaksuun, että tässä motivoituisi.**
- **Kartoitetaan tilannetta yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa. Jos esimerkiksi velkaa jo kertynyt, niin**
 - a) **Maksusuunnitelman laatiminen**
 - b) **Välitystiliasiakkuus**
 - > **Jos asiakas sitoutuu maksusuunnitelmaan, sosiaaliviranomainen voi tulla vastaan vuokravelanmaksamiseksi.**
- **Joissain tapauksissa uhka vuokrasopimuksen purkamisella saattaa toimia.**

PALOKUORMA

Hyviä käytäntöjä pulman ratkaisemiseksi

- Kohdataan asukas ja keskustellaan tilanteesta.
- Tarjotaan siivousapua sekä tehdään sopimuksia (Viikko siivoukset yms.)
- Jos kyseessä on toistuva ongelma, kartoitetaan onko tarvetta psyykkiselle arviolle. Pohditaan myös onko tuen määrä riittävä.
 - > Asunnon kunto kertoo usein asukkaan kunnosta.
- Raivausiivoukseen voidaan hakea tukea sosiaalitoimesta ja perusteluun tueksi voidaan pyytää tilannearvio paloviranomaiselta.
- Vertaistuki toisilta asukkailta. Vertaiselta tuleva palaute saattaa toimia paremmin. Vertainen myös helpompi päästää lähelle.
- Asumisen jatkuminen yhteisössä myös porkkanana. Pohdittava myös muuttaako uuteen osoitteeseen sama ongelma?
- Sinnikäs työskentely ja asiakkaan kohtaaminen. Asiakas usein itse myös häpeissään, joten ongelman ratkaiseminen huojentavaa myös hänelle vaikka alkuun saattaa olla vastahakoinen.

UHKAAVA JA VÄKIVALTAINEN KÄYTÖS

Hyviä käytäntöjä pulman ratkaisemiseksi:

- Kun tilanne on rauhoittunut, lähdetään asukkaan kanssa pohtimaan syitä.
- -> Aggressivisuus ei ole ihmisellä ns. normaali tila.
- Jos tilanteessa ollut päihteet mukana, niin ohjataan asukas katkalle. Huomioidaan myös mahdollisen psyykkisenhoidon tarve.
- Kohdataan asukas ihminen ihmisenä.
- Pohditaan yhdessä tuen tarvetta, onko yhteisössä asuminen oikea ratkaisu? Vai tuntuuko olo turvallisemmalta tuetummassa?
- Mietitään asiakkaan kanssa toisenlaisia toimintamalleja.
- Tilanteeseen voidaan myös hakea ratkaisua yhteisöstä, jakamalla asukkaiden kanssa huoli kaikkien turvallisuudesta.
- - Joissain yhteisöissä nolla toleranssi, väkivalta johtaa vuokrasopimuksen purkuun.

NÄKYMÄTÖN ASUKAS

Hyviä käytäntöjä pulman ratkaisemiseksi:

- Sosiaalinen media avuksi asukkaan tavoittamisessa.
- Nopea reagoiminen ja puuttuminen. Ei varattuja aikoja, vaan otetaan kontaktia asukkaaseen heti kun näkyy.
- Mennään kohtaamaan asiakas kaverina. Ei ylhäältä päin ja arvostelleen/kritisoiden, vaan tuttavallisesti ymmärtäen ja kuunnellen.
- Jos huoli asiakkaasta, eikä ole näkynyt, asukasta sinnikkäästi käytävä tavoittelemassa myös kodista. Pitää käydä kotona tarkastamassa vointi.
- Pyydetään asiakasta huomioimaan myös muut yhteisössä asuvat (Hygieniä yms.)
- Yhteistyöverkostojen kanssa tiivis yhteistyö (korvaushoito yms.)

HAASTAVAT VIERAAT JA OMAISET

Hyviä käytäntöjä pulman ratkaisemiseksi:

- Asukkaan kanssa keskustellaan hänen vastuustaan vieraista.
- Tiiviimmät kotikäynnit ja varoitukset hajautetussa asumisessa.
- Ymmärretään myös syitä yövierailujen taustalla; huumekauppa ja uhka asukasta kohtaan.
- -> Yhdessä sovittu vierailurajaus. Asukas voi turvautua niin sanotusti henkilökunnan linjauksen taakse.
- Tiivis yhteistyö isännöitsijän kanssa.
- Naapuruussovittelun keskuksen yhteydenotto.
- Keskustellaan asiakkaan kanssa kenelle kaikille uusi osoite kannattaa jakaa.
- Jos vieraat ja heidän rajaaminen ollut haaste asiakkaalle, lähdetään pohtimaan tätä ja miten se selätetään jo hyvissä ajoin ennen kuin asumismuoto muuttuu tuetusta hajautettuun. Aikainen puuttuminen.

YMPÄRISTÖTYÖ

Hyviä käytäntöjä pulman ratkaisemiseksi:

- Tarvelähtöistä toimintaa, yleensä nousee naapurustosta.
- Avointa keskustelua kaikkien naapurustossa toimivien sekä asuvien kanssa.
- Asukkaat ja ympäristö työntekijät käyvät näkyvästi ja usein liivit päällä kierroksilla.
- Asukkaat itse puuttuvat häiriöihin ja ratkaisevat ongelmia.
- Naapurustolle tietoa, kuten Erilainen naapuri –kirja.
- Toiminnan jatkuva kehittäminen
- Keskusteluyhteyden ylläpito läsnä arjessa.
- Tarpeen vaatiessa paikalle Naapuruussovittelun keskukselta apuja.

LOPUKSI...

- Kaiken työskentelyn lähtökohtana on yhdessä asukkaan kanssa tehty palvelusuunnitelma, jossa on nostettu esiin asumisen vaarantava suurin riskitekijä ja mietitty yhdessä keinot sen välttämiseksi
- Tavoitteena on normaali asuminen, vaikka asukkaan tilanne on hankala
- Vastuuhjaajuus
- Jos asuminen joudutaan päättämään kaikesta huolimatta?

